

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»

Навчально-науковий інститут мистецтв
Кафедра методики викладання образотворчого і декоративно-прикладного
мистецтва

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ВИДИ ПЛАСТИЧНИХ МИСТЕЦТВ

Освітня програма	<u>Середня освіта (Образотворче мистецтво)</u>
Спеціальність	<u>014 Середня освіта (за предметними спеціалізаціями)</u>
Спеціалізація	<u>014.12 Образотворче мистецтво</u>
Галузь знань	<u>01 Освіта / Педагогіка</u>

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол №1 від 31 серпня 2016 р.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Результати навчання (компетентності)
5. Організація навчання курсу
6. Система оцінювання курсу
7. Політика курсу
8. Рекомендована література.

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Види пластичних мистецтв
Викладач	Синишин Лілія Орестівна
Контактний телефон викладача	0974401515
Е-mail викладача	lilia-if@ukr.net
Формат дисципліни	денна
Обсяг дисципліни	3 кредитів ECTS; 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	
Консультації	Консультації до самостійної роботи проводяться дистанційно та на практичних заняттях в аудиторії згідно розкладу.
2. Анотація до курсу	
<p>Види пластичних мистецтв як спеціальний предмет є обов'язковою дисципліною на першому курсі навчального плану підготовки студентів першого курсу, а також педагогів-художників. Він є своєрідним та незамінним засобом навчальної діяльності педагога, засобом наочної демонстрації, який сприяє пізнанню сутності зображуваного, розкриттю його характерних рис і закономірностей; сприяє розвитку в учнів спостережливості, логічного та образного мислення та слугує джерелом образотворчих знань; підготовка студентів до викладацької роботи у загальноосвітніх навчальних закладах; озброєння їх знаннями, уміннями й навичками щодо добору змісту, теоретичного та практичного здійснення навчально-фахової роботи, формування художніх якостей майбутнього вчителя образотворчого мистецтва, професійного виконання навчальних завдань та творчих робіт.</p> <p>По завершенні курсу та захисту бакалаврської роботи студент отримує кваліфікацію: «Вчитель образотворчого мистецтва.»</p>	
3. Мета та цілі курсу	
Метою викладання дисципліни є здобуття базових знань з історії, теорії	

декоративно-прикладного мистецтва та методики викладання, навичок та умінь, формування у них потреб і здібностей до декоративно-прикладного мистецтва. Підготовка майбутнього спеціаліста до теоретичного та практичного застосування знань з видів пластичного мистецтва, знайомство з закономірностями та видами сучасного декоративно-прикладного мистецтва, а також методика послідовного її вивчення. Професійна підготовка фахівця з високим рівнем мистецької майстерності щодо самостійного творчого рішення завдань художньої і педагогічної діяльності.

Завдання:

- вміння створювати композиції в різних техніках;
- здатність використовувати педагогічний досвід, надбання зарубіжного та українського мистецтва.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

Знати:

- аналізувати історію розвитку графічного мистецтва.

Вміти:

- аналізувати твори майстрів пластики.
- володіти знаннями про художні особливості технік оригінальної пластики;
- володіти способами та прийомами відображення об'єктів і явищ дійсності та творчим методом втілення задуму в художньо-образну структуру композиції. Вміти створювати композиції в різних техніках.

4. Результати навчання (компетентності)

- Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми, що потребують інтеграції знань і прийняття рішень у практиці викладання образотворчого мистецтва в загальноосвітніх та позашкільних навчальних закладах та у процесі навчання за спеціальністю.
- здатність письмово й усно спілкуватися (комунікувати) українською - державною мовою; здатність реагувати мовними засобами на повний спектр соціальних і культурних явищ - у навчанні і на практиці; здатність використовувати засоби художньої виразності у сучасному полікультурному просторі.
- здатність вчитися самостійно й автономно, розробляти власну траєкторію саморозвитку упродовж навчання в університеті та усього життя, оцінювати прогрес і результати навчання.
- здатність генерувати нові ідеї, вміння диференціювати традиційні та інноваційні способи вирішення завдань та знаходити межі їхнього застосування у навчальному процесі.
- Здатність до теоретичного освоєння мистецької спадщини, фахової орієнтації у сучасному світовому та українському образотворчому просторі.
- Володіння образотворчою грамотою на рівні, необхідному для сприймання, оцінки та створення художнього образу.
- Здатність до практичної художньої діяльності.
- Здатність використання комп'ютерних технологій у процесі виконання творчих завдань.
- Здатність до творчої, художньо-педагогічної, організаторської та художньо-естетичної діяльності, спрямованої на духовний і культурний розвиток особистості.

- Здатність планувати процес навчання образотворчого мистецтва у загальноосвітній школі та у позашкільних закладах, забезпечувати його реалізацію та оцінку отриманих результатів.
- Здатність до організації і проведення позаурочної та позакласної роботи (вихід на пленер, екскурсії в музейні установи, участь у мистецьких проектах, майстер-класах, виставках).
- Здатність керувати художньо-творчою діяльністю учнів, враховуючи їх вікові та індивідуальні особливості.
- Здатність застосовувати засоби образотворчого мистецтва в процесі естетичного виховання школярів.
- Здатність застосовувати сучасні методики і освітні технології для забезпечення якості оволодіння основами образотворчості в середніх загальноосвітніх закладах з поглибленим вивченням образотворчого мистецтва.

Програмні результати навчання з навчальної дисципліни:

- здатність формувати уявлення про сутність, види та жанри мистецтва, вміння фахово орієнтуватися у сучасному світовому та українському образотворчому просторі, засвоєння системи мистецьких знань, художньо-естетичних понять і категорій, необхідних для викладання образотворчих дисциплін у школі та позашкільних закладах
- розширення і збагачення художньо-естетичного досвіду опанування художніми вміннями та навичками, здатність до практичної художньої діяльності, підвищення професійної майстерності
- володіння образотворчою грамотою на рівні, необхідному для сприймання, оцінки, створення художнього образу та консультування творчих особистостей в процесі освітньо-практичної діяльності
- володіння ручними та механізованими інструментами, пристроями, обладнанням, здатність до виконання основних технологічних операцій у відповідності з обраним матеріалом та технікою виконання
- розвиток загальних творчих здібностей; стимулювання образного мислення, формування навичок художньої самоосвіти, виховання естетичного сприйняття дійсності та особистісно-ціннісного ставлення до мистецтва
- виховання здатності сприймати, інтерпретувати та оцінювати художні твори, висловлювати особистісне ставлення до них, аргументуючи свої думки та оцінки

5. Організація навчання курсу

Обсяг курсу			
Вид заняття	Загальна кількість годинам		
Лекції	6		
практичні	24		
самостійна робота	60		
Ознаки курсу			
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний/ вибірковий
II	014.12 Середня освіта (Образотворче мистецтво)	I	нормативний

Тематика курсу					
Тема, план	Форма заняття	Література	Завдання, год	Вага оцінки	Термін виконання
Тема 1. Різновиди художньої кераміки і основні центри їх розвитку.	лекційне	[3, 4, 9, 28]	Вивч. іл. матер.,4год.		
Тема 2. Елементи і мотиви орнаментів та сюжетних композицій різних центрів.	лекційне	[16, 24, 30, 31]	Вивч. іл. матер.,4год.		
Тема 3. Художні традиції і своєрідність місцевого керамічного промислу.	лекційне	[5, 8, 9, 10]	Вивч. іл. матер.,4год.		
Тема 4. Керамічні сировинні матеріали.	практичне	[17, 24]	Створення ескізу, 2 год.	5 б.	протягом тижня
Тема 5. Формування керамічних виробів.	практичне	[11, 16]	Створення граф. елемента, 2 год.	5 б.	протягом тижня
Тема 6. Декорування керамічних виробів.	практичне	[16, 23]	Створення граф. композ., 2 год.	5 б.	протягом тижня
Тема 7. Композиційні особливості формотворення виробів	практичне	[16, 21]	Створення граф. елемента, 2 год.	5 б.	протягом тижня
Тема 8. Структурно-колористичний аналіз, визначення концепції виробу.	практичне	[8, 9]	Створення граф. композ., 2 год.	5 б.	протягом тижня
Тема 9. Етапи проектування художніх виробів.	практичне	[16, 27]	Створення ескізу, 2 год.	5 б.	протягом тижня
Тема 10. Проектування в процесі художнього конструювання декоративного виробу.	практичне	[4, 9, 28]	Створення граф. елемента, 2 год.	5 б.	протягом тижня
Тема 11. Сучасні тенденції в проектуванні та виготовленні декоративних виробів.	практичне	[11, 16]	Створення граф. композ., 2 год.	5 б.	протягом тижня
Тема 12. Робота в матеріалі.	практичне	[16, 23]	Створення граф. елемента, 2 год.	5 б.	протягом тижня
Тема 13. Опоряджувальні	практичне	[16, 21]	Створення граф. композ.,	5 б.	протягом тижня

роботи.			2 год.		
Тема 14. Сушіння та випалювання виробів.	практичне	[8, 9]	Створення граф. композ., 2 год.	5 б.	протягом тижня
6. Система оцінювання курсу					
Загальна система оцінювання курсу	Оцінювання якості знань студентів, в умовах організації навчального процесу за кредитно-модульною системою здійснюється шляхом поточного, модульного, підсумкового (семестрового) контролю за 100-бальною шкалою оцінювання, за шкалою ECTS та національною шкалою оцінювання. Поточний контроль – це оцінювання навчальних досягнень студента (рівень теоретичних знань та практичні навички з тем, включених до змістових модулів), здобутих під час проведення аудиторних занять, виконання самостійної роботи, консультаціях (під час відпрацювання пропущених занять чи за бажання підвищити попереднє оцінювання) та активності студента на занятті. Поточний контроль реалізується у формі оцінювання поетапності виконання практичних та самостійних робіт.				
Вимоги до письмової роботи	В рамках навчально-виховного процесу, з метою визначення рівня знань, умінь та навичок студентів проводиться контрольна робота за матеріалами лекційного курсу.				
Семінарські (практичні) заняття	навчальним планом не передбачені				
Умови допуску до підсумкового контролю	<p>Підсумковий контроль знань з дисципліни проводиться у формі заліку й екзамену.</p> <p>Залік проводиться за результатами поточного оцінювання поетапності практичних робіт та у формі оцінювання практичної роботи на кафедральному перегляді;</p> <p>Екзамен проводиться у комбінованій формі;</p> <ul style="list-style-type: none"> – у письмовій формі; – у формі оцінювання практичної роботи на кафедральному перегляді; <p>Підсумковий контроль з дисципліни проводиться у формі семестрового заліку. Залік виставляється за результатами роботи студента впродовж усього семестру за всіма видами робіт, передбачених навчальним планом. Підсумкова кількість балів з дисципліни визначається як сума балів поточного та модульного контролю, а також самостійної роботи студента.</p>				
7. Політика курсу					

Вивчення видів пластичного мистецтва як академічної дисципліни дає необмежені можливості для творчого розвитку студентів і позитивно впливає на формування творчих якостей та високої художньої культури. В процесі навчання студент вміє розрізняти розрізняти стилі та напрямки в сучасному мистецтві; аналізувати сучасні художні твори мистецтва. Принципи навчання базуються на поступовому засвоєнні навичок студентів з аналізу об'єктивних закономірностей організації видів пластичного мистецтва.

Політика курсу базується на формуванні результатів навчання студента із академічної доброчесності. Неприпустимі плагіат та списування. У випадку порушень – реагування згідно положень https://docs.google.com/viewer?url=https%3A%2F%2Fpnu.edu.ua%2Fwp-content%2Fuploads%2F2019%2F02%2Fcode_of_honor.doc Обов'язкове виконання практичних завдань. Пропущені лекційні заняття відпрацьовується студентом відповідно до вимог кафедри. Пропущені практичні заняття, незалежно від причин пропуску, студент відпрацьовує в позаурочний час, попередньо узгоджений з викладачем. Слід наголосити, що місія курсу - виявити у студентів бажання свідомого вивчення та опанування того чи іншого виду мистецтва, створити відповідне тло для формування у студентів системи компетентностей, передбачених навчальною програмою. Успішне засвоєння студентами курсу відкриває їм шлях до реалізації власних творчих задумів від виконання дизайнерських проектів до виконання в матеріалі, а також дає змогу застосовувати набуті знання, уміння й навички в художньо-педагогічній діяльності. Виходячи з цього, поведінка студентів має відповідати високій репутації університету.

8. Рекомендована література

1. Антонович Є. А., Захарчук-Чугай Р. В., Станкевич М. Є. Декоративно-прикладне мистецтво: навч. посібник. Львів: Світ, 1992. 272с.
2. Антонович Є. А., Селівачов М.Р. Декоративно-прикладне мистецтво з практикумом у навчальних майстернях : навч. посібник. Київ : РНМК, 1993. 115с.
3. О.Е. Базилевич «Виробництво гончарного посуду». 2-е вид. випр. і доп. М .: Державне видавництво місцевої промисловості РРФСР, 1994. 49 с.
4. Баран Р. Рукотворна пам'ять глини. Животоки. : Коломия: Народний дім, 1994.
5. Бех І. Д. Особистість у просторі духовного розвитку : навч. посіб. Київ : Академвидав, 2012. 256 с.
6. Гоберман Д. Н. Мотиви гуцульського керамічного розпису. Київ: Дух і ера, 2005. -184 с.
7. Гнатюк М. В. Красною гір натхненні: Народне мистецтво Гуцульщини і Покуття (кінець XIX – початок XX ст.). Майстри, школи, музеї. Івано-Франківськ : ПНУ ім. В. Стефаника, 2010. 322 с.
8. Гнатюк М. В. Образотворче і дек.-прикладне м-во (осн. обр. грамоти): навч. посіб. Ч. I. Івано-Франківськ: Ярина, 2016. 196 с.
9. Гнатюк М. В. Образотворче і дек.-прикладне м-во. Методика н-ня дітей мол. віку : навч. посіб. Ч. II. Івано-Франківськ : Ярина, 2017. 246 с.
10. Археологія України: Курс лекцій: Навч. посібник / Л. Л. Залізняк, О. П. Моця, В. М. Зубар, В. В. Отрощенко, К. Бунятян, Р. В. Терпиловський; за ред. Л. Л. Залізняка. Київ : Либідь, 2005. 504 с.
11. Захарчук-Чугай Р. В. Українське народне декоративне мистецтво : навч. посіб. Київ : Знання, 2012. 242 с., іл.
12. Гринюк М. М. Роль традицій в професійному мистецтві. Мистецькі студії '02. Косів : Писаний камінь, 2002. С. 35— 39.

13. Енциклопедія українознавства / Під ред. В. Кубійовича. Київ : 1994. 345 с.
14. Івашків Г. Декор української народної кераміки XVI – першої половини XX ст. Львів, Стрий: Укрпол, 2007. 95 с.
15. Історія української культури : в 5 т. / гол. ред. Б.Є. Патон та ін. Київ : Наукова думка, 2005. 2017 с.; іл.
16. Кара-Васильєва Т.В., Чегусова З.А. Декоративне мистецтво України XX століття . Київ: Либідь, 2005. 274 с.
17. Колупаєва А. Українські кахлі XIV – XX ст. Історія. Типологія. Іконографія. Ансамблевисть. / наук. ред. М. Станкевич. Львів: Інститут народознавства НАН України, 2006. 384 с., іл.
18. Король С. «Виставка промислів і рукоділля» 1851 р. у Львові як чинник ідентичності львівської школи декоративно-прикладного мистецтва. *Вісник Харківської державної академії дизайну і мистецтв. Мистецтвознавство. Архітектура*. 2008. № 7. С. 93–100.
19. Крутенко Н.Г. Розповіді про кераміку. Київ : Либідь, 2002. 252 с.
20. Лащук Ю. Покутська кераміка. Українське народознавство. Опішне : Українське Народознавство, 1998. 160 с., іл.
21. Легенький Ю.Г. Від ремесла до творчості : збірник / Юрій Григорович Легенький. Київ : Час, 1990. 120 с.
22. Мерилін С. «Кераміка. Енциклопедія». М. : « Арт-народник », 2012. - 192с.
23. Мотиль Р. Я. Кераміка // Енциклопедія сучасної України : у 30 т / ред. кол. І. М. Дзюба та ін. ; НАН України, НТШ, Координаційне бюро енциклопедії сучасної України НАН України. Київ, 2003–2019.
24. Петрашенко В. О. Керамічне виробництво як галузь давньоруського ремесла // Енциклопедія історії України : у 10 т. ; редкол.: В. А. Смолій (голова) та ін. ; Інститут історії України НАН України. Шаблон: Київ : Наук. думка, 2007. Т. 4
25. Нога О., Шмагало Р. Між Сходом і Заходом. Кераміка Галичини кінця XIX – початку XX ст. в контексті міжнародних зв'язків. Контакти і взаємовпливи. Львів : 1994. 120 с.
26. Рижов С.М. Давня кераміка України. Київ : Колора, 2001.
27. Селівачов М. Р. Лексикон української орнаментики (іконографія, номінація, стилістика, типологія) / М. Р. Селівачов ; передмова акад. М. В. Поповича. 2-ге вид. Київ : Ред. вісн. “Ант”, 2009. XVI, 408 с.
28. Сковронський В.М. Побутові вироби та іграшки з глини. Київ : Урожай, 1994.
29. Тимків Б.М. Формування художньої етнокультури студентів засобами народного декоративно-прикладного мистецтва // Етнос і культура. Часопис Прикарпатського університету ім. В. Стефаника: Збірник наук. - теорет. статей. Івано-Франківськ: Плай, 2003. № 1. С.131-135.
30. Ткачук Т.М., Тимус К.Л. Галицькі керамічні плитки із рельєфним зображенням та гончарні клейма. Старий часопис. Івано-Франківськ : Плай, 1997.
31. Шмагало Р. Косівська мистецька школа у світі першої половини XX ст. *Вісник ЛНАМ. Спецвипуск III*. Львів: Вісник ЛНАМ, 2007.
32. Художня культура України: Навч. посібник / Л. М. Масол, С. А. Ничкало, Г. І. Веселовська, О. І. Оніщенко : за заг. ред. Л. М. Масол. Київ : Вища школа, 2006. 239 с.; іл.
33. Чегусова З.А. Декоративне мистецтво України кінця XX с. Київ : ЗАТ «Атлант ЮЕМСі», 2002. 245 с.
34. Зиненко Т. Н. Симпозиумы художественной керамики и их место в современном арт-процессе // *Universum: Филология и искусствоведение: электронный научный журнал* 2014. № 6 (8). URL: <http://7universum.com/ru/philology/archive/item/1400>.

35. Рукотвори. Народне мистецтво online. URL : <http://www.rukotvory.com.ua>
36. Соколів М.Н. Vseslova [Електронний ресурс] : словник / М.Н. Соколів – Режим доступу до сл.: <http://vseslova.com.ua/word/Кераміка-46359u> (назва з екрана).

Викладач доц. Синишин Л. О._____